

מסורת הש"ס

- ↑ ”כַּשֵּׁלָן, (צ) יבמות קו. [תוספתא] יבמות פיי"ב, (ג) וְלַעֲלֹל מוֹ: קדושין ט"ז, (ד) לַעֲלֹל נָא: יבמות ט: ק: נדה עג, (ה) [דף עג:], (ו) וְלַעֲלֹל עג., (ז) וְנִבְגֵּיתִין עה. ד"ה לַאֲפוּקִי וְכוּ' מור"נ התוס' בסגנון אחר, (ח) דְּלִרְכִּישָׁה גַּם מִשִּׁי כִּלְ"ג נ"י כ"י ומהש"א,



תורה אור השלם

- ↑ וְשִׁבְבִי אִישׁ אֶתֶּה שִׁבְבַת וְרַע וְנָעַלְם מַעֲשֵׂי אִישׁוּהָ וְנִסְתַּרְתָּה וְהָיָא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ הָרָא לֹא תִתְפַּשֶׁה;

במדבר ה יג



מוסף רש"י

חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתים זור. ואש"ג דלא יהבא ליה תלמיזה כשריה, כדמפורס דכל תנאי מנני גד וכו' דלחזן גמרין, תנאה שאפשר להמנות (י"ל לשמות) על ידי שליח, שפשה משה את יהושע שליח לתת להס את ארץ הנגלה, היו תנאים תנאה, וכל תנאי דלא אפשר לעשות על ידי שליח, כגון תלמיז, און תנאי מושע זה, וזהו טעמו של דבר (יבמות קו). והיא לא נתפשה אסורה. והיא מיעוטא הוא, והכי דריש היא גסה סתמא שקידושיה גמורין היא דכי לא נהנסה אסורה לבעלה (נדה נב). ובעי"ז יבמות ק: ויעירי נא.). ויש לך אחרת שאף על פי שלא נתפשה מותרת. שאפילו זמה שלא בזוגם מותרת לבעל ולבעלו (נדה נב). ובעי"ז יבמות שם ויעירי שם. שקידושיה קידושי טעות. על תנאי ולא נתקיים התנאי, אם זימנה מתמיו מותרת לו, לפי כגון על מנת שאני כהן קטנה שאין מעשיה כלום ואמה נמי אין בידה לקדשה (נדה נב).

משום רבי אליעזר אמרו חוללם ולא מסייצמם. אף בשהחזירה כשהיא גדולה פליג ואף במגרש גדולה והחזירה וטעמיה משום דגזור זה משום יתומה כחי' האב: והא הכא. גבי החזירה כשהיא קטנה וגדלה אללו: **דטעות אשה אחס היא.** טעות קידושי קטנה:

ופליגי. דקאמר רבנן מתייצמת אלמא כי בעל משגדלה לשם קדושין בעל וקס"ד הוא הדין לטעות נדרים:

ה"ג הסס היינו טעמא אדם יודע שאין קדושי קטנה כלום אצל קדשה על תנאי ובעל דעסיא אסתאה. ולא

גרסינן בהא קמיפלגי דהא ר' אליעזר במגרש את הגדולה נמי אמר דכי החזירה אסורה לייבם דטעמא לאו משום קדושי טעות הוא. ומאן דגרים לה מפרש דהאי משום ר' אליעזר אמרו דברייתא אהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אללו הוא דפליג ולית ליה לתנא דברייתא אליבא דר' אליעזר הא דתנא דמתניתין דיבמות (קט). דלמר דבמגרש גדולה והחזירה נמי אסר רבי אליעזר: **אסמר נמי.** כרצה דלמר בטעות אשה אחס גרידתא און כריכה הימנו גט: **שנכחון הוא.** לחלילה: **ע"מ שססן כו'.** ואש"ג דלא יהבה כשריה: **שפיר קאמרם.** בתמיה. דטעמא דהכא לאו משום דחלילה לתנאיה הוא אלא משום דמיעקרא לאו תנאה הוא: **כל תנאי מהינן גמרין מתנאי בני גד ובני ראובן.** דאם יעברו ונתתם ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם (במדבר ג):

דאפשר לקיומיה. למעשה של תנאי דיינו ונתתם: **על ידי שליח.** כי התם שפיר משה כזה ליהושע לתת להם את הארץ שהיה שלוחו של משה ונתנה להם אצל חליצה אי אפשר לקיימה על ידי שליח און יכול לומר לשלוחו אם תתן לך פלונית מאתים זוז חלוץ לה הלכך לאו תנאה הוא לטבול החליצה: **והא ביאה.** בצועל לשם קידושין: **וקא הוי סנאיה סנאה.** כדאמרין לעיל^א הריני בועליך על מנת כו': **דאיטקוש הויזם.** והיתה לאיש אחר (דברים מד) כל הויות קידושין במשמע כסף וטטר וביאה כי היכי דמהני תנאי בקידושי כסף וטטר דאפשר לקיומיה על ידי שליח מהני נמי בידיה: **במלוה.** שמחל לה מלוה שחייבה לו ואמרין בקידושין (דף ו:): דאניה מקודשת דמשום דמשעה שלוותה ניתנה להוצאה וזכרשותה קיימא והשתא לאו מידי יהיב לה: **לריכה הימנו גט.** ואפילו הטעתו בתנאי דאין אדם עושה בעילתו זנות^א: רבי אחי פליג אדרבי אלעזר ואמר המקדש בפחות משהו

פרוטה ובעל הוא דלריכה גט אצל פרוטה ובעל לריכה הימנו גט. מאי טעמא בזהא הוא דלא טעי להיות סבור שפחות משהו פרוטה יהיו קידושין הילכך גמר ובעל לשם קידושין: **אצל בהנך טעי.** כסבור יודעת היא שאין עליה נדרים לכך היא נשאת וכי בעיל אדעתא דקידושי קמאי בעיל ולא לשם קידושין. במלוה לאו הכל בקיאין בהלכות קידושין:

הלכה

אלעזר דברי הכל לריכה גט דדברי הכל משמע דליכא מאן דפליג דכי האי גוונא פריך לעיל הש"ס ארבה ויש לומר דלעיל ודאי פריך משום ידיע אצ"י דמסכרת עצמו היה רצה אומר כן ולא מקבלה אצל הכא רבי אלעזר אומר כן מקבלה דכצעל מודה שמואל וסבירא להו לרב ושמואל כמאן דלמר קנו ואם תאמר לרב תיקשי למאן דלמר לא קנו ואפילו למאן דלמר קנו שמא לא סבר כרב דרוקא בצעלו קנו משום דאין אדם עושה בעילתו זנות ויש לומר דאפילו מאן דלמר לא קנו מאי סבר כרב בקידש על תנאי משום דלחולי אחליה לתנאיה וחיילי קידושי כסף אצל הכא לא מאי למיהוי קידושין על ידי מחילה וקדשה בטעות היינו טעות דפחות משהו פרוטה ובהא לא אמרינן דבעל לשם קדושין ובהך סברא מזריך הש"ס לפלוגמיהו דרב ושמואל בפרק בית שמאי (יבמות קי. ושם) ואין להקשות לרבי אלעזר דלמר דכצעל מודה שמואל היכי מותבינן לעיל ממתניתין לשמואל דלוחבזם משום דמתניתין משמע כנסה סתם בלא בעל:

המדיר פרק שביעי כתובות

עד.

אלמא כיון דעבד מעשה אחוץ אחוץ^א בו'. תימה לר"י דמאי קס"ד דהאי מקשה וכי ס"ד שלא יועיל שום תנאי לבטל שום מכר וקנין וי"ל דס"ד שזריך להזכיר תנאי בשעת גמר הקנין או המכר: **תנאי** דאפשר לקיומיה ע"י שליח בו'. ואי"ת ומה סברא יש כאן

דלא גמרין מהתם אלא לענין מה שהוא סברא דהא לא ילפינן מהתם דלא מהני תנאי אלא בנתינת קרקע וי"ל דהיינו^א טעמא דהואיל והמעשה כל כך זידו שיכול לקיימו ע"י שליח סברא הוא שיהא כמו כן זידו לשוויי ביה תנאה אצל חליצה שאין זידו לקיימה ע"י שליח לא הוי זידו נמי למירמי ביה תנאה ואפילו לא יתקיים התנאי יהיה המעשה קיים ומשום הך סברא מווד כ"ע דנעינן שאפשר לקיימו ע"י שליח דומיא דבני גד ובני ראובן אצל לענין תנאי כפול ולעניין תנאי ומעשה צ"ל דברים משמע צמי שאחזו (גיטין עה).

דדוקא רבי מאיר אית ליה ולא רבנן דלענין זה אין סברא כל כך ללמוד משם להכי פליגי עליה והשמא משמע דאין תנאי בחליצה לכולי עלמא וכן בפרק מלוה חליצה (יבמות קו). וקשה דבפרק רבן גמליאל (שם ג). ושם מסיק רבינא לכ"ע יש תנאי בחליצה וזהו תימה דפליג רבינא אכולה תלמודא דפשיטא לן דאין תנאי בחליצה ואומר רבינו תם ורבינו יצחק דהא דמסיק רבינא התם דלכ"ע יש תנאי בחליצה לאו לומר שלא תהא מותרת לשוק בהך חליצה דודאי מותרת לשוק לכ"ע אלא לומר דלהכי אהני תנאה דלכתי איכא כע"ה זיקת יצמין לענין דכי אמר לה התקדשי לי בזיקת יצמין דלריכה גט מדרבנן דלא אמי חליצה כיון דהויא על תנאי ומפקע לזיקה לגמרי וכן זריך לחלק לרב אשי דלמר התם דכ"ע חליצה פסולה אינה פוטרת וצמתני' דהתם קמני כהדיא דפוטרת דקמני דנתן גט וחלק און אחר חליצה כלום אלא מתני' איירי לענין להמירה לשוק ורב אשי מיירי לענין זיקת יצמין כדפרישית ועוד אי להמירה לשוק איירי נמי התם אדמיפלגי רבי ורבנן בהחולץ ליצמתו וקידשה לשם יצמות אי לריכה גט ליפלוו בלהמירה לשוק האילן ותלי נמי בזהכי:

המקדש במלוה. פי' כגונט' שמחל לה המלוה שהיתה חייבת לו ולפירושו זריך לחלק צין מקדש במחילת מלוה למקדש כהנאה מחילת מלוה דמקודשת כדאמרין בפ"ק דקדושין (דף ו:)

ולרבינו יצחק אין נראה דשמא אין מלוה והכא יש לפרש דמיירי כגון דלמר לה התקדשי לי במעוה מלוה שאת חייבת לי דהתם ודאי אינה מקודשת: **דבררי** הכא צריכה הימנו גט. ולא פליגי רב ושמואל אלא בכנסה ולא בעל ופליג אדאבאי אש"ג דגבי קטנה שלא מיאנה קאמר שמואל ^א דאניה לריכה גט ממנו התם ליכא בעילת זנות אפילו לא יבעל לשם קידושין דהא איכא קידושין דרבנן ואם תאמר והא פליגי תנאי לעיל בצעל אי קנו אי לא קנו בפחות משהו פרוטה א"כ היכי קאמר רבי פריך ודאי פריך לומר דלעיל ודאי

ממצאת

עין משפט ור מוצה

לָהּ א מ״י פ״ד מהל' יבוס הל' נו סמג עשין צב טוש״ע אה״ע ס׳ קסט סע׳ מד:
לֹא ב מ״י שם הל' כד טוש״ע שם סע׳ נ:
לֹא ג מ״י פ״ו מהל' אישות הל' כג סמג עשין מח טוש״ע שם ס׳ לָהּ ד מ״י וסמג שם טוש״ע שם ס׳ לָהּ ה מ״י וסמג שם טוש״ע שם ס׳ לָהּ סע׳ ט ו׳ ס׳ כח סע׳ טו בזה״ש:



תוספות רי"ד

א"ר כהנא משימה דעולא המקדש על תנאי ובעל צריכה גט ממנו פי' שמחל תנאו בשביל שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ולאפוקי מהאי תנא דארי"י אמר שמואל משום רי"י והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ויש לך אחרת שאש"פ שלא נתפשה מותרת ואיזו זו שקידושיה קידושי טעות שאפי' בנה מורכב על כתיפה ממאנת והולכת לה והל' כרב כהנא דקאי כרב: על מנת שאין בה מומין וכו'. אי קשיא טעמא דאתני בהדה הוא דלא הוי קידושין הא סתמא הוי קידושין ולי"א דהווי קידושי טעות ולעיל בפי' אש"פ אמרנו ארוסה אינה אוכלת בתרומה משום סמפון דילמא אי משתבח בה מומין הוי מקח טעות ולא הוי קידושין י"ל דודאי בשאר מומין כגון הני דתנן שכל המומין הפוסלין כבהנים פוסלין בנשים אי אתני עליהו הוא דלא הוי קדושי אבל סתמא הוי קידושי אבל במומי המכוערין כגון ריח הפה וריח החוטם או סכות שכנופה אפי' סתמא הוי מקח טעות ועליהו אמרי' חיישינן משום סימפון. (הרב פי' שאין לחלק בין מומין למומין בענין זה אלא כך ח"י קשיא זו מאי דאמר' הכא במתני' טעמא דאתני